



Gelderland-Zuid

Seks onder je 25<sup>e</sup>



Onderzoek naar de seksuele gezondheid van  
17-25 jarigen in Gelderland-Zuid

## Onderzoek naar relaties en seks

*'Seks onder je 25e' is een onderzoek van Rutgers en Soa Aids Nederland. In 2016–2017 vulden zo'n 20.500 jongeren van 12-25 jaar in Nederland een online vragenlijst in over relaties en seks.*

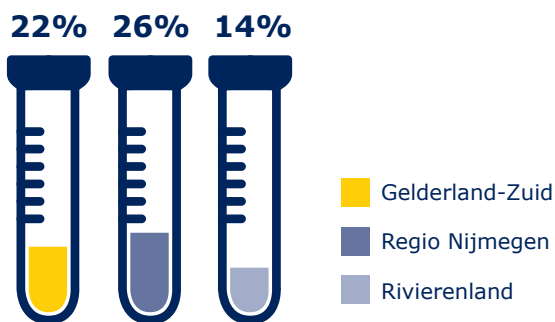
*In de regio Gelderland-Zuid vulden 1.072 jongeren van 17 jaar en ouder de vragenlijst in. Op basis van dit aantal kunnen we uitspraken doen over de leeftijdsgroep van 17-25 jaar voor de regio Gelderland-Zuid.*

*Bij het verwerken en interpreteren van de resultaten hebben we voor sommige onderdelen onderscheid gemaakt in ons werkgebied tussen de subregio's Nijmegen en Rivierenland. De resultaten presenteren we in deze factsheet.*



### SEKSBELEVING

De helft van de 17<sup>+</sup>-jongeren in Gelderland-Zuid heeft voor het eerst geslachtsgemeenschap op de leeftijd van 17,7 jaar. Dit komt overeen met het landelijke beeld. In Gelderland-Zuid is de acceptatie van geslachtsgemeenschap zonder verliefdheid hoger dan landelijk. Dit wordt vooral veroorzaakt door de jongeren uit de regio Nijmegen: de acceptatie ligt bij hen op 75%, tegenover 51% in de regio Rivierenland. Bijna alle jongeren in Gelderland-Zuid (94%) vinden seks fijn. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus.



## SOA-TESTEN

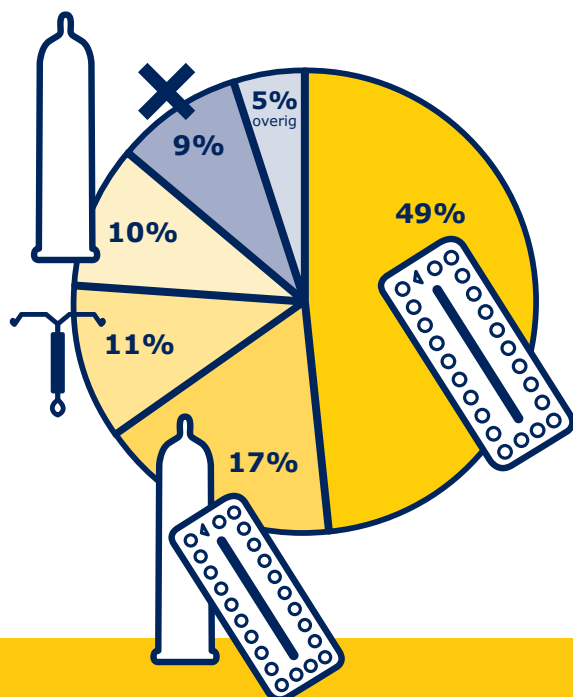
Net als in de rest van het land heeft 22% van de jongeren in Gelderland-Zuid zich ooit op soa's laten testen. Ook hier is er verschil tussen de subregio's: in Rivierenland heeft 14% ooit een soa-test gedaan en in de regio Nijmegen 26%. Vooral de jongeren die 3 of meer partners hebben gehad, lieten zich testen. Het feit dat ze onveilige seks hadden, werd het meeste genoemd als reden voor de test (50%). 25% testte voor het starten van een nieuwe relatie op een soa. Van de jongeren die zich niet lieten testen, gaf 71% als reden geen risico te hebben gelopen.

## Condoomgebruik

Bij de eerste keer seks gebruikte 70% van de jongeren een condoom. Bij de laatste partner met wie ze seks hadden, gebruikte 44% een condoom. Dit is hoger dan landelijk. Bijna 1 op de 4 jongeren die niet altijd een condoom gebruikt, vindt dat hij/zij geen onveilige seks heeft gehad. Het is onduidelijk waar deze gedachte op is gebaseerd. Bijna een kwart van de jongeren gebruikt in zijn/haar huidige relatie nooit een condoom. Van de jongeren die gestopt zijn met een condoom, is 72% niet getest op een soa. Landelijk is dit cijfer 68%.



**70%** bij de 1<sup>e</sup> keer seks



## Anticonceptie

De pil is met 49% het meest gebruikte anticonceptiemiddel. 17% van de jongeren kiest voor een combinatie van pil en condoom. Dit percentage is significant hoger dan landelijk (12%). Het gebruik van de spiraal is (net als landelijk) 11%. Daarnaast zegt 10% een condoom te gebruiken, 9% helemaal niets en 5% gebruikt andere voorbehoedsmiddelen. Gaat het om de laatste partner met wie ze seks hadden, dan zegt 84% van de jongeren altijd anticonceptie te hebben gebruikt. Dit is iets hoger dan het landelijke gemiddelde.

## Sexting

'Sexting' – het delen van seksueel getinte foto's of berichten via online media – komt onder mannen in Gelderland-Zuid significant vaker voor dan landelijk: 23% van de mannelijke respondenten verstuurde in het afgelopen jaar een naaktfoto of filmpje van zichzelf. Het landelijke gemiddelde is 19%. Het is onduidelijk waardoor dit verschil wordt veroorzaakt.

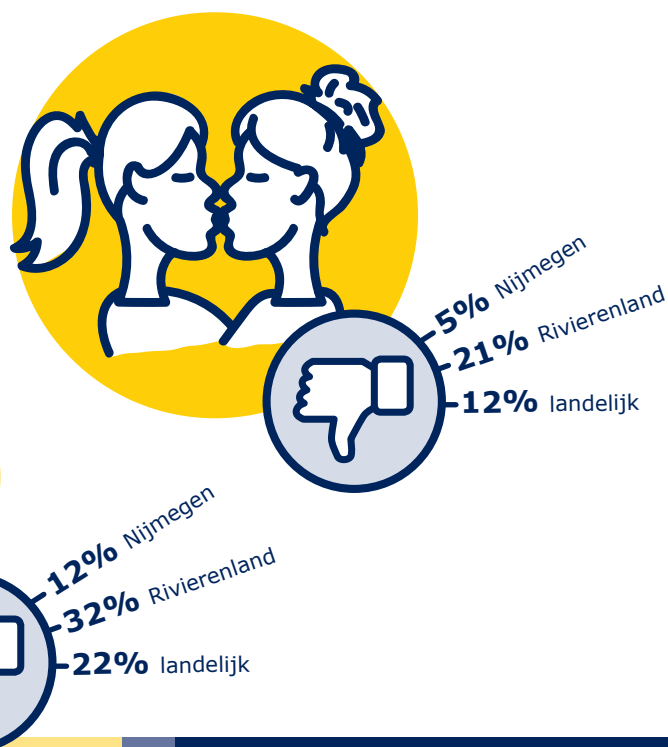
vrouwen  
**15%**

mannen  
**23%**

19%  
landelijk

## Homoacceptatie

Homoacceptatie scoort in de regio Gelderland-Zuid iets positiever dan landelijk. Opnieuw zijn er grote verschillen tussen de subregio's. Zo is het aandeel jongeren dat 2 zoenende vrouwen afkeurt, in de regio Nijmegen slechts 5% en in Rivierenland 21%. Landelijk is dat 12%. Voor zoenende mannen is de afkeuring groter: in de regio Nijmegen 12% en in Rivierenland 32%. Landelijk ligt dat cijfer op 22%.



## Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Van de jongeren gaf 43% aan ooit een ongewilde seksuele ervaring te hebben gehad. Het gaat hierbij om 60% van de vrouwen en 26% van de mannen. Voor de mannen ligt dit percentage significant hoger dan landelijk (21%). Homo- en biseksuele mannen hebben relatief vaak een gedwongen seksuele handeling verricht (11%), vergeleken met het totaal aantal mannen (4%). Wat betreft de vrouwen is er een groot verschil tussen de subregio's: in de regio Nijmegen had 63% een ongewilde seksuele ervaring en in de regio Rivierenland 49%. Wellicht speelt de factor geloof hierin een rol; het cijfer voor gelovige jongeren ligt namelijk duidelijk lager. Nader onderzoek is nodig om precies te achterhalen waar het verschil door komt.



## Datingapps

De helft van de jongeren heeft ooit een dating-app gebruikt. Onder de LHBT-jongeren zijn datingapps populair: van hen zegt 79% ooit een datingapp te hebben gebruikt. Een kwart heeft de laatste 6 maanden seks gehad na contact op een datingapp. Bij de hetero-jongeren is dit 8%.

## Zwangerschap

Het aantal zwangerschappen onder jongeren is relatief laag in Gelderland-Zuid: 3,7% versus 7,1% landelijk. Van deze zwangerschappen waren er 2 van de 3 ongepland en 1 op de 5 ongewenst.

## Scholing/seksuele voorlichting

Jongeren geven hun school gemiddeld een 5,7 voor seksuele voorlichting en kennisdeling over seks. Dit is over de hele regio en voor de verschillende opleidingsniveaus hetzelfde. Het meest besproken worden onderwerpen als anticonceptie, zwangerschap/abortus en soa's. Minder aan bod komen onderwerpen als sexting, seks tegen je zin of seksueel genot. Jongeren in Gelderland-Zuid scoren

bovengemiddeld goed op kennisvragen over seks. Maar binnen deze groep scoren mannen slechter vergeleken met de rest. Zo denkt 1 op de 3 mannen dat hij minder kans op een soa heeft, als hij zich na de seks goed wast. Ook zeer christelijke jongeren scoren slechter. Van hen denken 2 op de 5 bijvoorbeeld dat een vrouw bij de eerste keer geslachtsge-meenschap altijd bloedt.



## Conclusies

1. In de regio Gelderland-Zuid heeft de helft van de jongeren op de leeftijd van 17,7 jaar voor het eerst geslachtsgemeenschap gehad. Het percentage jonge starters (< 14 jaar voor de eerste keer seks) is 7%. Beide uitkomsten zijn nagenoeg gelijk aan de landelijke uitkomsten.
2. 94% van de jongeren vindt seks fijn. Dit is iets hoger dan het landelijke cijfer van 92%. Positief is dat deze beleving bij mannen (96%) en vrouwen (92%) in Gelderland-Zuid ongeveer hetzelfde is.
3. Jongeren met meerdere partners, laten zich relatief vaak testen op een soa (45%). Dit percentage mag verder omhoog, aangezien deze jongeren vanwege hun actieve seksgedrag een risicogroep zijn voor het verspreiden van soa's.
4. In de subregio Rivierenland gebruiken jongeren veel vaker geen anticonceptie dan in de subregio Nijmegen (16% versus 6%). Ook gebruiken jongeren met een praktische opleiding veel vaker geen anticonceptie dan jongeren met een theoretische opleiding (13% versus 6%).
5. Bij de eerste keer geslachtsgemeenschap gebruikt 70% een condoom. Bij de laatste keer is dit nog maar 44%. Hoewel dit een forse daling is, ligt in Gelderland-Zuid het gebruik bij de laatste keer significant hoger dan landelijk (33%).
6. De 'voor het zingen de kerk uit'-methode wordt door jongeren in Rivierenland 2x zo vaak toegepast als in de subregio Nijmegen (24% versus 12%). Jongeren gebruiken daarnaast ook andere, betrouwbaardere methodes, zo blijkt uit het onderzoek. Maar of dit afwisselend of in combinatie met de 'voor het zingen de kerk uit'-methode gebeurt, is niet duidelijk.
7. Vergeleken met het landelijke cijfer verstoren jongeren in Gelderland-Zuid vaker een seksueel getint beeld van zichzelf. Hoe dit komt, is onduidelijk. Met name binnen de LHBT-groep liggen deze aantallen hoger. Sexting op datingapps is bij deze doelgroep (vooral MSM) meer geaccepteerd.
8. Gedwongen worden om seksuele dingen te doen die je niet wil. Een dergelijke ervaring heeft 14% van de vrouwen en 4% van de mannen in Gelderland-Zuid. Voor vrouwen ligt dit percentage iets beneden het landelijke gemiddelde en voor mannen iets erboven.
9. Jongeren in Gelderland-Zuid zijn minder afkeurend ten aanzien van homoseksualiteit dan landelijk. Wel is er een duidelijk verschil tussen de subregio's. Mogelijk heeft dit te maken met het relatief hoge aantal gelovigen in Rivierenland: van de gelovige jongeren keurt 42% het af als 2 jongens zoenen.



## Aanbevelingen

Bij sommige onderwerpen zijn de uitkomsten tussen de jongeren in de regio Nijmegen en Rivierenland behoorlijk verschillend.

Hieraan kunnen verschillen ten grondslag liggen die bijvoorbeeld te maken hebben met geloofsovertuiging, opleidingsniveau of dagbesteding. Ter illustratie: in Rivierenland werkt een groot deel van de jongeren (44%), terwijl in de subregio Nijmegen relatief veel jongeren studeren aan de HBO of universiteit. Het is raadzaam om de verschillen tussen de regio's mee te nemen in het ontwikkelen van seksuele voorlichting en interventies de komende jaren.

Gezien de conclusies kunnen we enkele specifieke (risico)groepen onderscheiden die extra aandacht verdienen in de seksuele voorlichting:

- Jongeren met wisselende partners
- LHBT-jongeren op datingsites
- (Streng) gelovige jongeren
- Jongeren met een praktische opleiding

Thema's als veilig vrijen en homoacceptatie kunnen een belangrijke rol spelen in het ontwikkelen van passende voorlichting en interventies de komende jaren.

### Colofon

Data-analyse en samenstelling: Colette van Bokhoven, Marlene van der Star, Rinske van der Bij

Ontwerp en illustraties: SJALOT Ontwerp, Nijmegen

Uitgever: GGD Gelderland-Zuid

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan, mits voorzien van bronvermelding. Vragen over deze publicatie kunnen gemaïld worden naar: [seksuelegezondheid@ggd gelderlandzuid.nl](mailto:seksuelegezondheid@ggd gelderlandzuid.nl)

Juni 2018